

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nejla DEMİR

Ağrı Milletvekili

Bingöl'ün Solhan ilçesine bağlı Elbaşı (Qasmon) Köyü'nde yıllardır çözülemeyen kanalizasyon altyapısı sorunu, yalnızca bir köyün değil, bir havzasının ekolojik ve halk sağlığı sorununa dönüşmüş durumdadır.

Elbaşı Köyü'nde kanalizasyon altyapısı bulunmadığı için tuvalet ve atık suları doğrudan Elbaşı Deresi'ne akmaktadır. Bu dere; Şerafettin yaylasından başlayarak Göksu Köyü, Elbaşı Köyü, Yeşilova Mahallesi, Yeni Mahalle, Solhan ilçe merkezi, Şimşirpınar ve Dilektepe Köyü güzergâhından geçerek Murat nehrine ulaşmakta, bahçe ve tarımsal sulamada yoğun biçimde kullanılmaktadır.

Dere boyunca çay bahçesi ve evlerin olmasına rağmen, balıkların özellikle sulama bendinin yapıldığı noktada ölmesi; üstelik bu noktanın Solhan Devlet Hastanesi'nin hemen yanı, Solhan Belediye Binası ile ilçedeki tek parkın yalnızca 250 metre ve etrafındaki evlerin 50 metre yakınında olmasına rağmen görmezden gelinmesi başlı başına bir trajedidir.

Geçmişte çocukların ve gençlerin yüzdüğü, piknik yapılan bir doğal alan olan dere, bugün kanalizasyon atıkları nedeniyle sağlıksız ve kullanılamaz bir hale gelmiştir. Kirli dere suyuyla sebze ve meyve üretimi yapılması, halk sağlığı açısından ciddi riskler barındırmaktadır.

Sorun bununla da sınırlı değildir. Solhan ilçe merkezinde dere üzerine yapılan sulama bendi, balıkların doğal göç yolunu kesmiş; özellikle yumurtlama dönemlerinde balıklar set önünde

birikerek yaz aylarında oksijensiz kalıp toplu şekilde ölmektedir. Bent alanının hemen yanında evlerin, çay bahçesi, hastane ve belediye binalarının bulunması, yaşanan ekolojik krizi aynı zamanda ciddi bir çevresel sağlık sorununa dönüştürmektedir.

Köylüler ve mahalle sakinleri, yıllardır Solhan Belediyesi'ne, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'ne ve Kaymakamlığa hem yazılı hem sözlü başvurular yapmış olmasına rağmen, bugüne kadar kalıcı bir çözüm üretilmemiştir.

Elbaşı Deresi bugün ihmaller zinciri nedeniyle bir yaşam kaynağı olmaktan çıkmış, açık bir çevre ve halk sağlığı tehdidine dönüşmüştür. Bu sorun kader değil, açık bir kamu sorumluluğu ihmalidir.

Yurttaşlarımızın talebi nettir:

Kanalizasyon altyapısı acilen yapılmalı, atık sular arıtılmalı, dere üzerindeki bent yıkılmalı, dere balıkların geçişine uygun hale getirilmelidir.

Bu Bağlamda;

1. Bingöl ili Solhan ilçesi Elbaşı (Qasmon) Köyü'nde kanalizasyon atıklarının doğrudan Elbaşı Deresi'ne akıtıldığı bilgisi Bakanlığınızın kayıtlarında mevcut mudur?
2. Elbaşı Deresi'nde bugüne kadar Bakanlığınız veya İl Müdürlüğü tarafından yapılmış su kalitesi, mikrobiyolojik kirlilik ve çevresel etki ölçümleri var mıdır? Varsa sonuçları nelerdir?
3. Solhan Devlet Hastanesi'nin hemen yanında ve Solhan Belediye Binası ile ilçedeki tek parka yalnızca 250 metre mesafede gerçekleşen balık ölümlerine rağmen yıllardır devam eden bu durumun görmezden gelinmesi ihmal değil midir? Sorunun çözülmesi ve ihmalsizlik ile ilgili soruşturulması için burada herhangi bir denetim yapılmamasının gerekçesi nedir?
4. Balık ölümlerinin yaşandığı sulama bendinin etrafındaki evlere yalnızca 50 metre uzaklıkta olmasına rağmen bu durumun halk sağlığı riski olarak değerlendirilmemesi hangi kurumsal ihmallerden kaynaklanmaktadır?
5. Kanalizasyon atıklarının dereye akmasının, halk sağlığı ve tarımsal sulama üzerindeki etkilerine ilişkin herhangi bir inceleme veya rapor hazırlanmış mıdır?

6. Elbaşı Köyü'nün kanalizasyon altyapısının yapılması ve atık suların arıtılması için Bakanlığınız tarafından planlanan veya yürütülen bir proje var mıdır? Yoksa gerekçesi nedir?
7. Söz konusu bent nedeniyle balık göçünün engellendiği ve toplu balık ölümleri yaşandığına dair Bakanlığınıza ulaşan şikâyet veya tespitler bulunmakta mıdır?
8. Bent nedeniyle oluşan ekolojik tahribatın giderilmesi ve balık geçişinin sağlanması amacıyla herhangi bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
9. Elbaşı Deresi'nin geçtiği güzergâhta tarımsal sulama yapan köy ve mahallelerde ürün ve toprak sağlığına ilişkin bir risk analizi yapılmış mıdır?
10. Yıllardır süren bu çevre ve halk sağlığı sorununa rağmen sorumluluğunu yerine getirmeyen kamu kurumları hakkında Bakanlığınızca herhangi bir idari işlem başlatılmış mıdır?
11. Dere boyunca çay bahçesi ve yerleşim alanları bulunmasına rağmen ekolojik kirliliğin görmezden gelinmesi konusunda ilgili kurumlar tarafından bugüne kadar hangi işlemler yapılmıştır?
12. Solhan Devlet Hastanesi'nin hemen yanında yaşanan balık ölümlerinin çevresel sağlık açısından risk oluşturup oluşturmadığına dair Bakanlığınızın yaptığı bir inceleme var mıdır?
13. Belediye binasına bu kadar yakın bir bölgede meydana gelen ekolojik tahribatın uzun süre fark edilmemesinin veya müdahale edilmemesinin sorumluluğu hangi kurum veya idareye aittir?
14. Balık ölümlerinin yaşandığı sulama bendinin ruhsatı, denetimi ve çevresel uygunluğu hangi kurum tarafından sağlanmıştır ve bu süreçte herhangi bir eksiklik tespit edilmiş midir?
15. Evlere 50 metre, hastaneye ise birkaç metre mesafede gerçekleşen ekolojik tahribatın insan sağlığı üzerindeki muhtemel etkilerine ilişkin bir risk değerlendirmesi yapılmış mıdır?